

sigt i børns udvikling og behov. Barnet er i forvejen i en konfliktsituation, som selvfølgelig ikke må blive forværret, og dette kræver indsigt og erfaring. Ministeriet lægger vægt på, at der for at skabe en god kontakt og et tillidsforhold også skal fokuseres på de institutionelle rammer og på tid og ressourcer. Det gælder både statsforvaltningens og domstolens samtaler med børn. Det er således af afgørende vigtighed, at der afsættes god tid til samtalen med barnet. Der bør også gives mulighed for at tale med barnet flere gange, hvis der er behov for det. På samme måde er det vigtigt, at samtalen finder sted i nogle rammer, som er børnevenlige.

Ministeriet finder, at der er behov for, at Familienstyrelsen udarbejder en vejledning til statsforvaltningerne om notatpligt og videregivelse af oplysninger fra en afholdt børnesamtale.

På samme måde, som forældrene har behov for at blive informeret om resultatet og konsekvenserne af de afgørelser, som træffes af statsforvaltningerne og domstolene, er ministeriet opmærksomt på, at barnet har et tilsvarende behov. Der er imidlertid mange dilemmaer i forhold til en sådan officiel information til barnet. Form, indhold, barnets alder og mulighed for opfølgning er bare nogle af dem. Ministeriet vil afsøge muligheden for, at statsforvaltninger med interesse for en sådan formidling til barnet gør sig overvejelser herom og iværksætter forsøg hermed. For domstolenes videreformidling af afgørelser til barnet mener ministeriet, at i de sager, hvor der har medvirket en børnesagkyndig eller en bistandsperson, skal disse sørge for, at det er muligt for barnet efterfølgende at kontakte dem for at få hjælp til at forstå resultatet og konsekvenserne af rettens afgørelse.

Det er endvidere ministeriets opfattelse, at der med den øgede inddragelse af børn indgår et nyt element i erklæringerne fra de børnesagkyndige undersøgelser og samtaler, og at arbejdet med dem har en dobbelt dimension. Det er således ikke tilstrækkeligt at redegøre for familiesituationen som helhed, da erklæringen også skal fungere som en slags "budbringer" for barnet og videregive dets synspunkter. Herved kan det også undgås, at barnet skal inddrages under retssagen og på ny belastes med f.eks. samtaler om dets situation i forhold til forældrenes konflikt. Kvaliteten af de børnesagkyndige erklæringer er særlig vigtig, når henses til, at disse skal danne grundlag for afgørelser, der træffes med et fremtidsorienteret perspektiv. Ministeriet mener bl.a. af disse grunde, at børnesagkyndige undersøgelser alene skal udarbejdes af autoriserede psykologer med speciale i børnepsykologi eller af børnepsykiatere. Samtidig vil ministeriet tage

skridt til, at der sker en kvalificering og harmonisering af de børnesagkyndiges erklæringer, som lægges til grund for afgørelser om forældremyndighed og samvær. Ministeriet finder det af afgørende betydning, at de børnesagkyndige erklæringer har en kvalitet, der gør videre undersøgelser i retten og gentagne undersøgelser i statsforvaltningen uforholdne, og at barnets perspektiv og synspunkter videregives til retten på en måde, der indebærer, at barnet ikke skal inddrages vedrørende samme spørgsmål igen og igen.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender kan tilslutte sig den af Udvalget om Forældremyndighed og Samvær foreslåede ordning, hvor barnet skal inddrages under en sag om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk. Dette kan ske ved samtaler med barnet, børnesagkyndige erklæringer eller på anden måde, der belyser barnets perspektiv. Forpligtelsen til at inddrage barnet direkte i sagen gælder ikke, hvis det må antages at være til skade for barnet, eller hvis det må anses for unødvendigt efter sagens karakter.

Der henvises til lovforslagets § 33 og til bemærkningerne hertil. Der henvises endvidere til § 3, nr. 8, i forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af forældreansvarsloven (Behandling af retssager om forældremyndighed og tvangsfuldbyrdelse), som er fremsat samtidig med dette lovforslag.

2.3. Børns retsstilling i familieretlige sager

2.3.1. Gældende ret

Børn under 18 år er umyndige (bortset fra børn, der har indgået ægteskab) og derfor undergivet forældremyndighed. Udgangspunktet er, at forældremyndighedsindehaveren udøver barnets rettigheder på barnets vegne og således optræder på barnets vegne i forhold til domstolene og administrative myndigheder. Barnet betragtes altså som part i de administrative familieretlige sager, der vedrører barnet selv, men anses for partsinhabilt. Det er således indehaveren af forældremyndigheden, der – på grund af barnets partsinhabilitet – udøver partsbeføjelserne på barnets vegne.

Børn kan derfor ikke indbringe sager om forældremyndighed og samvær for henholdsvis domstole eller statsforvaltninger og har ikke mulighed for at klage over afgørelser truffet af disse myndigheder – og dette uanset, at barnet i takt med alder og modenhed i øvrigt opnår større indflydelse på tilrettelæggelsen af sit eget liv (uddannelse, fritidsinteresser mv.). I modsætning hertil har unge, der er fyldt 15 år, efter lov om social